

Sprawozdanie z działalności w 2018 r.

Sekcja Historii Informatyki PTI została powołana 7.02.2009 uchwałą ZG nr 62/X/09. Aktualnie w pracach uczestniczy 40 członków PTI i ok. 60 osób spoza PTI jako tzw. członkowie-korespondenci.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano następujące działania:

1. Zarząd Sekcji odbył w roku 2018 dwa posiedzenia w trybie elektronicznym, poświęcone sprawom bieżącym. Stwierdzono m.in., że formuła sekcji ulega wyczerpaniu i wskazane są nowe rozwiązania organizacyjne.
2. Uruchomiono w czerwcu 2016 r. portal historyczny www.historiainformatyki.pl – rozwiązanie wzorowane jest na systemie informatycznym Muzeum im. J. Piłsudskiego w Nowym Yorku. Utrzymanie portalu i wprowadzanie zmian wynikających z uwag eksploatacyjnych prowadzi firma autorska na podstawie umowy serwisowej. W 2018 wprowadzono w budowie portalu szereg kolejnych rozwiązań organizacyjnych ułatwiających prezentację zebranych materiałów. Efektem rocznego działania portalu jest ok. 40,2 tys. odsłon wykonanych przez 10.616 użytkowników (wzrost o 76%). Zasoby archiwum cyfrowego portalu na dzień 31.12.2018 przedstawiały się następująco:
  - **56.966 (wzrost o 13,7%) stron w 1.318 (wzrost o 14,8%) dokumentach z 274 (wzrost o 5,4%) kolekcji.**
  - **4.241 (wzrost o 17,7%) osób w indeksie osobowym (wskazane w dokumentach),**
  - **2.603 (wzrost o 17,4%) pozycji w indeksie marek (firmy, systemy, przedsięwzięcia itp.),**
  - **1.854 (wzrost o 15,4%) opisanych dat.**

Od momentu uruchomienia portalu skorzystało z niego 19.511 użytkowników w trakcie 34.934 sesji dokonując 106.249 odsłon.

3. W ramach prac przygotowawczych do obchodów 70-lecia polskiej informatyki uruchomiono w serwisie odrębny katalog do gromadzenia publikacji (artykuły, opracowania, foldery, prezentacje) odnoszących się do rocznicy.

W ramach obchodów 70-lecia polskiej informatyki prezentowano jej historię na konferencjach Oddziału Podkarpackiego PTI w maju 2018 r., katowickiego Muzeum Historii Komputerów i Informatyki w październiku i grudniu 2018 oraz na konferencji SEP – „Polska szkoła matematyczna a dorobek kryptologów” 16 października 2018 r.

Finalnym akcentem obchodów 70-lecia była konferencja w dniu 22.11.2018 r na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych PW. Konferencje organizowali i prowadzili Kol. Kol. Beata Ostrowska, Tomasz Kulisiewicz i Jerzy Nowak przy wydatnej pomocy Biura ZG PTI. Gośćmi honorowymi konferencji byli rektor Politechniki Warszawskiej prof. Jan Szmidt i Minister Cyfryzacji Marek Zagórski.

4. Historia informatyki w uczelniach – w ciągu roku 2018 powiększono zasób tej kolekcji. Ze względu na prawa autorskie do niektórych pozycji są one jedynie sygnalizowane okładkami i spisami treści. Kolekcja na dzień 31.12.2018 r. liczyła 54 pozycje, opisujących historię informatyki w uczelniach, wydziałach, instytutach i katedrach.
5. BC PTI – zespół PCSS uruchomił w 2016 rozwiązanie biblioteki cyfrowej w chmurze pod adresem <https://informatyka.locloud.pl/about> wpisując BC PTI do Federacji Bibliotek Cyfrowych. W 2018 prowadzono prace mające na celu wzrost liczby pozycji w bibliotece.
6. Współpraca z Bibliotekami Cyfrowymi Politechniki Śląskiej i Warszawskiej przebiegała bez zarzutu,. Wykonane dotychczas prace praktycznie zamykają możliwy do cyfryzacji zespół opracowań i publikacji ze względu na wymagania prawa autorskiego, jak i wyczerpanie zasobów dostępnych w tej bibliotece. Stwierdza się brak cyfrowych wersji opracowań Krajowej Konferencji Inżynierii Oprogramowania.
7. Konkurs – w ciągu 2016 r przeprowadzono ocenę zgłoszonych propozycji konkursowych, proces recenzji i koniecznych poprawek autorskich. Dokonano wyboru firmy wydawniczej (Presscom – Wrocław) zawierając stosowne umowy z planem druku w 2017 r. W trakcie prac redakcyjnych przyjęto nazwę serii **Polska informatyka;** która poprzedza właściwy tytuł publikacji. W 2017 wydano następujące pozycje:
  - **Polska informatyka: Wizje i trudne początki; red. M. Noga, J.S. Nowak**
  - **Polska Informatyka: Systemy i zastosowania; red. J. S. Nowak, B. Ostrowska,**
  - **Polska informatyka: Informatyka w służbach specjalnych PRL; autor – J. Bury**Zgodnie z umowami autorskimi publikacje zostały udostępnione w sieci w połowie 2018 r. w portalu w postaci odrębnych artykułów w dziale Artykuły. Ponadto pliki cyfrowe przekazano bibliotekom Politechniki Śląskiej i Warszawskiej.
8. We wrześniu 2017 wystąpiono do Archiwum PAN o udostępnienie materiałów archiwalnych Instytutu Matematycznego PAN, które zawierają dokumenty z okresu działania Grupy Aparatów Matematycznych. Archiwum udostępniło materiały Instytutu w 2018 r., w których znaleziono raporty i opracowania z początkowych lat działania Grupy Aparatów Matematycznych. Wykonane kopie zamieszczono w katalogu 70-lecia portalu – są to materiały wcześniej nieznanne i niepublikowane.
9. W 2018 prowadzono nadal stronę Historia informatyki na portalu FB. <https://www.facebook.com/historia.informatyka/> . Strona jest wykorzystywana do publikowania komunikatów o zawartości i nabytkach portalu historycznego. Pozytywnym zjawiskiem jest to, że do publikowania informacji o dorobku polskiej informatyki włączają się tam osoby spoza PTI.
10. 16 listopada 2017 r. na konferencji promocyjnej przedstawiono monografię Zakładów Elwro pt. „Polskie komputery rodziły się w Elwro we Wrocławiu”, wydaną przez Archiwum Państwowe we Wrocławiu. PTI objęło wydanie monografii patronatem honorowym. Szereg dokumentów wykazanych w tej monografii pochodziło z serwisu KLIO, a słowo wstępne o znaczeniu Zakładów Elwro dla polskiej informatyki przygotował Kol. Jerzy S. Nowak. Duże zainteresowanie tą pracą spowodowało przygotowanie w 2018 r. III wydania publikacji, wzbogaco-

nej o elementy 70-lecia polskiej informatyki, przy czym jednym ze sponsorów wydania był Oddział Dolnośląski PTI.

11. W 2018 r. Sekcja wniosowała o opracowania i otrzymywała szereg dawnych publikacji i opracowań. Należy tu wymienić:

- zarys historii systemu Symlek, autorstwa ZETO-Olsztyn, opracowany przez Kol. Jerzego Kurowskiego,

- opis działań Ośrodka Informatyki HCP Poznań w 1976 r w związku ze zmianą cen; opracowanie przygotował Kol. Dr Bogdan Pilawski,

- dr Mirosław Sikora z IPN Katowice udostępnił portalowi obszerne opracowanie o współpracy wywiadów PRL i NRD w sferze nauki i techniki oraz sprawozdanie z konferencji SORUCOM-2017, która miała miejsce w Zielenogrodzie (Rosja) w dniach 3-5 października 2017 r.

- dr inż. Wacław Iszkowski przygotował i przekazał opracowanie o konstrukcji Instytutu Informatyki PW – komputerze GEO 20, przeznaczonym do obliczeń geodezyjnych,

- dr Jarosław Deminet przekazał do udostępniania w portalu opracowanie encyklopedyczne hasła „informatyka”,

- dr Roman Szwed przekazał opracowanie o początkach Internetu w Polsce i pracach firmy ATM,

- prof. dr Józef Oleński przekazał do udostępnienia obszerny artykuł ‘Strategie rozwoju e-państwa”,

- prof. dr Zdzisław Szyjewski przygotował i przekazał komplet dokumentacji projektowej systemu TRAKT z lat 1972-74,

- wystąpiono do Prezesa GUS, dr Dominika Rozkruta, o cyfryzację i udostępnienie materiałów konferencyjnych z lat 1976 -91, oznaczonych jako Systemy informatyczne. Kolekcja liczy 22 tomy i prezentuje opracowania z zakresu informatyzacji administracji centralnej – dostęp w Bibliotece Cyfrowej GUS.

Niezależnie od ww otrzymano od szeregu osób stare skrypty, dokumentację, zarówno papierową jak i w plikach elektronicznych. Do grona ofiarodawców należeli m.in.: Jerzy Bezpańko, Jerzy Dyczkowski, Marcin Kaźmierczak, Jerzy Kurowski, Bogdan Pilawski.

12. W związku z nagłośnioną sprawą twórców systemu PESEL nawiązano z nimi kontakt nie wykluczając opracowania stanowiska w tej sprawie przez PTI.

W grudniu 2018 r. zmarł Kol. Stanisław Jaskólski, wiceprzewodniczący Zarządu Sekcji, Członek Honorowy PTI i Laureat Medalu 70-lecia Informatyki Polskiej.

Jerzy S. Nowak